

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 25Co/17/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122209605
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 02. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marian Hoffmann, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2026:8122209605.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariana Hoffmanna, PhD. a členov senátu JUDr. Jany Burešovej a JUDr. Eduarda Valenčina, v právnej veci žalobkyní: 1/ S. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXXX/XX, XXX XX K., 2/ D. N., nar. X.XX.XXXX, bytom N. XXXX/X, XXX XX K., obe zast. RIEDL advokátska kancelária s.r.o., IČO: 543 594 90 so sídlom Slovenská 46, 080 01 Prešov, proti žalovaným: 1/ Z. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom K. XXX, XXX XX, 2/ S. H., nar. XX.X.XXXX, bytom XX T., X Q., X., M., 3/ Z. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom I. XX, K., všetci zast. M. KANCELÁRIA VALO & PARTNERS s.r.o., IČO: 36 868 434, so sídlom Konštantínova 3, 080 01 Prešov, o určenie, že vec patrí do dedičstva, o odvolaní žalobkyní proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 18C/41/2022-210 zo dňa 18.12.2024, takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvej inštancie.

II. P r i z n á v a žalovaným v 1. až 3. rade voči žalobkyniam v 1. až 2. rade nárok na úplnú náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd I. inštancie“) rozsudkom č.k. 18C/41/2022-210 zo dňa 18.12.2024 rozhodol tak, že

I. Žalobu z a m i e t a.

II. P r i z n á v a žalovaným v 1. a ž 3. rade voči žalobkyniam v 1. až 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku vo veci samej samostatným uznesením.

2. Z odôvodnenia rozsudku súdu I. inštancie vyplýva, že zistil tento skutkový stav:

3. Z výsluchu žalobkyne v 1. rade vyplýva, že o nebohú sa pol roka starala, mala stromu, išlo o vážnu operáciu. Predtým sa žalovanej v 1. rade pýtali, či sa o babku bude starať. Nebohá, keď žila, búchala po stole a hovorila, za živa nič nedám, robte si čo chcete, po mojej smrti, hoci aj pozabíjajte. O nebohú sa starala od novembra 2020 päť, šesť mesiacov. V roku 2020 to bolo normálnejšie, potom to malo rýchly spád. V decembri 2020 až v januári 2021, keď jej išla vymeniť z domu, nebohá spočiatku nevedela, kto je. Zmeny po psychickej stránke sa prejavovali v tom a začali si to všímať tak, že keď jej kúpila väčšiu kabelku, ona si začala dávať veci a schovávať ju pod vankúš, dávala hocijakej popije papieriky, tie natrhala. Keď sa o ňu začala starať, už bola iba pri televízore. Pred novembrom 2020 sa o nebohú starala žalobkyňa v 2. rade. Prvé vážnejšie psychické problémy vnímala vtedy, keď už bola nebohá u nej.

4. Z výsluchu žalobkyne v 2. rade vyplýva, že bola zasiahnutá najviac, bola pilierom rodiny, boli s nebohou zakúrené v prázdnom dome s vreckom spomína na hrubé črevo, ktoré predtým prasklo. Nebohá mala aj iné ďalšie diagnózy. Nebohá nepotrebovala nič až do novembra 2019. Išla na odber krvi a na autobusovej zastávke odpadla. Po čase zistili, že utrpela slabú mozgovú príhodu. Potom sa rozhodla, že sa o ňu bude starať, že ju bude opatrovať. Keď bola hospitalizovaná zas, chodila po chodbe, hľadala deti, preto jej bol k nej prizvaný psychiater, ktorý jej odporučil lieky a konštatoval demenciu. Prvotné prejavy zmien v jej správaní si všimla tak, že uvádzala, že jej ukradnú, zoberú veci, ležala na veciach, začala dávať byty do kabelky, aby sa nič nestratilo. Až keď bola u nej v 24-hodinovej opatere, navštívili psychiatričku. Už od novembra 2019 to začala pomaly vnímať a pristupovali k tomu ďalšie veci. Zhromažďovanie vecí bolo podľa jej názoru spôsobené tým, že ju okradli vlastná dcéra, žalovaná v 2. rade. Vnímala to od okamihu, keď sa o ňu začala starať 24 hodín denne. V septembri 2020, potom čo nebohú prepustili z nemocnice, s ňou vošla do domu a odvtedy sa o ňu starala výlučne ona. Predtým od roku 2017 nebohá bývala u žalobkyne v 1. rade na Sekčove. Keď zomrel manžel žalobkyne v 1. rade v januári 2020, a keď bola nebohá prepustená z nemocnice, bývala v K. so žalovanou v 1. rade. Psychiatrickú ambulanciu navštívila až v decembri 2020 napriek tomu, že si prvé prejavy zhoršenia zdravotného stavu všimla v novembri 2019 preto, že treba riešiť, že odpadávala a liek na demenciu už brala od februára 2020, chodili po odborných vyšetreniach, ktoré súbili. K postupnosti zhoršenia zdravotného stavu nebohej uviedla, že najprv bola samostatná, ale potom jej hovorila, že musíš robiť to a to. Z mesiaca na mesiac to bolo horšie, chradla, chudla a začala jej utekať. Nebohá začala utekať v zime. Túto postupnosť krokov si začala všimnúť vtedy, keď sa o ňu už starala ona výlučne ako opatrovateľka, teda od septembra 2020.

5. Z výsluchu žalovanej v 1. rade vyplýva, že s nebohou, babkou bývali s jej manželom v K. do roku 2020. O babku sa riadne starali. Keď chodili na návštevy žalobkyne, babka pred nimi hovorila, že majetky prepisovať nebude. Akonáhle odišla, mala povedať, že všetko bude ich. Potom, čo O. H., manžel žalobkyne v 1. rade ochorel, začala sa babka o neho starať, avšak na víkendy chodila do K., že jej bude chýbať dom a jej starý gauč. V máji 2020 išla k obvodnej lekárnici s babkou, chcela, aby s ňou išla do ordinácie. Akosa rozprávali s lekárkou, tá nebohej oznámila, že jej dcéry ju chcú zbaviť svojprávnosti, na čo babka dostala zlosť, rozčúlila sa. Uviedla, že všetko chce prepísať, a to nielen na ňu, ale aj na zvyšných troch súrodencov S., X. a O.. Požiadala jej manžela Z., aby vybavil notára alebo právnik, že to chce previesť. Predtým, ako kúpnu zmluvu podpísali, si sadol notár Z. K. k nej, sa s ňou rozprával, či to chce urobiť, za akú sumu, tak následne povedala, že nech tam dá aspoň jedno euro, na čo ju notár upozornil, že keď sa rozvedieme, že polovica pôjde aj jej manželovi, na čo sa mala poručiťka zasmiať, že keď to ide Z., tak to nevadí, pretože si ho obľúbila. Babka do septembra 2020 fungovala samostatne. My sme mali vlastnú reštauráciu, preto babka aj fungovať samostatne musela. V septembri 2020, ako bola hospitalizovaná, ráno sa sťažovala, že má bolesti v žalúdku a ona musela ísť do práce, tak zavolať žalobkyňu, čo má robiť, tá jej povedala, že má zavolať záchranku, ale bolo to vtedy covidové obdobie, tak ju pol hodiny v telefóne vyslúchali, že čo ju bolí, aké má symptómy. Potom k nim prišla záchranka, avšak babka uviedla, že s nimi nejde. Podpísala papier a teda odišli k obvodnej lekárnici, ktorá povedala, že majú ísť do mesta na chirurgiu. Manžel ich vtedy čakal v aute, myslel si, že to bude rýchlo. Pred ambulanciou babka skolabovala, preto klopala na dvere. Predtým, ako ju vyšetřili, jej spravili test na covid, test jej vyšiel dokonca pozitívny a hneď ju brali, že má niečo so žalúdkom a že ona má ísť po jej veci a tie jej má priviesť. V ďalšom poukázala na to, že už v telefóne mali telefónne číslo na žalobkyňu v 2. rade, teda jej volali. Potom jej následne žalobkyňa v 2. rade volala, že má prísť, aby im ukázali, ako sa to robí a vtedy povedala, že to nebude robiť, lebo na to nemá žalúdok. Následne bola poručiťka prevezená na doliečováč. Doma bola dva, tri dni a potom tam išla naspäť. Navrhla žalobkyňam, že s jej súrodencami, okrem maloletej sestry, že budú babke platiť opatrovateľku, ale tieto s tým nesúhlasili. Keď ona odišla, lebo manžel išiel do J., brat sa tam nasťahoval a brat pomáhal s nákupmi. Z ich strany bolo u babky všetko zabezpečené. Na uzatvorenie kúpnej zmluvy sa dohodli preto, že im notár povedal, že je to tak najlepšie. Keď sa notár nebohej pýtal, za akú sumu, nebohá uviedla, že stačí 1 eur, pretože od nich žiadne peniaze nechce. Zvyšní súrodenci nefigurujú na kúpnej zmluve z dôvodu, že O. bol zahraničím, X. je maloletá a S. bol pracovne vyťažovaný.

6. Z výsluchu žalovaného v 3. rade (vypovedal v pozícii svedka) Z. Z. plynie, že od roku 2010 do septembra 2020 bývali s manželkou (žalovanou v 1. rade) v K., nažívali s nebohou. V rokoch 2016 až 2017 odišli do M., potom prišli bývať naspäť do K.. Keď bol treba, vždy sadol do auta. Pamätá si, že v máji boli navštíviť obvodnú lekárnici, manželka s nebohou išlo hore a keď sa vrátili, poprosila ho manželka, či nevie zohnať nejakého notára, nakoľko nebohej pani doktorka povedala, že jej dcéry ju

chcú zbaviť svojprávnosti. Mesiac po prevode poslala žalobkyňa v 2. rade žalovanej v 2. rade výpis z LV a viac sa to neriešilo. V dome bol do septembra 2022, teda do času, keď mala nebohá vývod. Starostlivosť o ňu zabezpečovala žalobkyňa, nakoľko jeho manželka povedala, že vymieňať to nebude, nemá k tomu vzťah, preto sa so švagrom snaží zabezpečiť starostlivosť, aby došlo k vymieňaniu stomy. Pri podpise zmluvy bol prítomný. Pred podpisom zmluvy bolo vyplatené 1 euro a následne došlo k podpísaniu notárskej zápisnice. Nemal žiadnu vedomosť o tom, aby jeho svokra bola niečo dlžná svojim sestram. Na kúpnej zmluve nie je uvedený ako kupujúci, nakoľko nebohá chcela prepísať predmetné nehnuteľnosti na svoje vnúčatá. Počas spolužitia v spoločnej domácnosti v K. sa nebohá javila normálne, bola úplne v pohode, normálne s nimi komunikovala. O tom, že by malo prekonať mŕtvicu, mu nebolo nič naznačené. Nebohú rodinnom dome v K. navštevovali žalobkyne, O. H. aj manželia I.. v období od januára do septembra 2020 bola nebohá plne mobilná.

7. Z výsluchu svedka Z.. S. K., notára, plynie, že ak prídu k nemu strany dobrovoľne, naplánujú si, kedy prídu. Dajú si termín, porozprávajú sa, o čo ide, čo je predmetom zmluvy. K. s nimi, ako to majú vysporiadané. Sadnú si, spíšu notársku zápisnicu, kde je všetko napísané, aký úkon uzavreli, kedy bola spísaná, ako sa totožnosť zistila, obsah právneho úkonu. Komunikuje tak s jedným, ako aj s druhým účastníkom konania. S každým sa rozpráva, či je v orientovaný v priestore a čase. Keď sa zriaďuje doživotné právo bývania, pýta sa, kde budú bývať, tam, tu, alebo tak, aby to bolo zrejmé, aby to vedeli do zmluvy zakomponovať, či bude s náhradou, alebo bez náhrady a podobne. S každým účastníkom konania, s každým účastníkom zmluvy sa osobne rozprávam. Nie že niekto rozpráva za neho. Nemôže konštatovať, či je niekto spôsobilý na právne úkony, ale zisťuje, či je orientovaný v priestore a čase. Robí to tak vždycky, všade bez výnimky. Všetko je zachytené v zápisnici, čo robili, nič iné k tomu neviem. Ak by zistil, že im niekto nie je orientovaný v priestore a čase, požadoval by potvrdenie od lekára.

8. Z výsluchu svedka S. H. vyplýva, že v K. žili celý život, bývali tam s babkou. Zabezpečovali všetky potrebné veci k fungovaniu. Celý bábky zabezpečiť opatrovateľku, ale bolo im povedané, že v rodine majú opatrovateľku, teda, že ju nebudú zabezpečovať. Nebohá, keď mala tie vývody, bola som tam mimo, ale predtým nie. Bol prítom, keď babku nahnevala jedna vec, pretože bola lekárky, ktorá jej povedala, že dcéry ju chcú zbaviť svojprávnosti. Babka vtedy mala povedať, že tu ide riešiť, lebo sa tu dejú zlé veci.

9. Z výsluchu svedka M. I. plynie, že nebohá za života stále tvrdila, že nič neprepíše, bola dosť direktívna. Nebohá sa mu v rokoch 21 020 zdala byť iná, nejavila sa byť normálna. On zistil, že nebohá prepísala nehnuteľnosť na žalovanú v 1. rade. oni chodili na návštevu iba trošku, neskôr ich už nespoznávala a nespoznávala aj ich deti. Dátumy si nepamätá, ale bolo to už v čase, keď bola nebohá v K.. Bolo to v čase, keď mal už vývod, vtedy mu nehovorila menom. Predtým ako mala vývod, ho oslovovala menom. Komunikovala normálne. Nebohá kupovala tašky vnúčatám, v júni 2019 dala peniaze na tašku pre jeho syna. Keď sa mu kúpila školská taška, túto jej ukázal ani Boha už nevedela, prečo sa jej ukázala. Následne to však vedela zahrať.

10. Z výpovede svedkyne S.. I. I. plynie, že nebohá odmietla spísať závet hovorila, môžete sa aj pozabíjať, keď zomriem, ale za života nikomu nedám. V roku 2019 mala nebohá mŕtvicu, keď padla na zastávke. Vo februári alebo marci 2020 odpadlo znova, odviezli do nemocnice a lekárom nevedela povedať, aké lieky berie, ako sa volá. Predtým, ako sa o nebohú jej mama, žalobkyňa v 2. rade, starala, bývalá nebohá v K. sama. Jej manžel zistil, že predmetné nehnuteľnosti sú prepísané na žalovanú v 1. rade. Jej mama, žalobkyňa v 2. rade, nechcela nebohej poškodiť, preto ju nekonfrontoval a s týmito zisteniami a myslela si, že sa so sesternicou (žalovanou v 1. rade) bude dať nejak dohodnúť. Pred septembrom 2020 ich nebohá nespoznávala, ale keď tam boli dlhšie, už sa to dalo, komunikácia s ňou sa dala nadviazať. Okolo leta 2020 orientovaná v čase nebola. Od januára do septembra 2020 bývala nebohá v K. sama, no počas týždňa tam chodil bratranec O. H., ktorý tam mal zvieratka a staral sa o pole, nosil jej jedlo.

11. Z výsluchu svedka O. H. plynie, že v roku 2019, 2020 to s nebohou nebolo v poriadku, nespoznávala ľudí. Konkrétnejšie to uviesť nevie. Starala sa o ňu jeho mama, aj jej sestra (žalobkyne). Aj on nechodil domov a pomáhal. Nemohla mu za života povedať, že môže obrábať polia. Chodil tam každé 2 dni, okrem zimy. Bábky (nebohej) sa vždy opýtal, či niečo nepotrebuje či jej netreba niečo priniesť, odniesť. Nebohá vždy reagovala.

12. Z výsluchu svedka S. H. plynie, že do mája 2020 chodieval domov k mame, žalobkyni v 1. rade, a to minimálne raz do mesiaca. Mama s babkou boli taká svätá dvojka a už vtedy ho babka nazývala iným menom. Sedeli tam s jeho nebohým otcom. Mama mu povedala, že má pokročilú demenciu. Všetci boli prekvapení, že došlo k tejto transakcii, pretože babka bola úprimný človek. Koľkokrát bol v K., toľkokrát boli s babkou buď u ich alebo u tety. V roku 2010 pracoval v Telekom, mal obnos peňazí. Na dome bola ľarcha 9000 eur. Povedal babke, že túto ľarchu vyplatí, že nech dom prepíše na neho. Babka to samozrejme odmietla, že nikdy za života nič nedá. Žalovaná v 2. rade je zadlžená. V dedine si požičala dva milióny korún. V roku 2012 svoju ponuku babke zopakoval, či si to nerozmyslela. Znova odmietla. Dokonca deň pred Vianocami, išiel dom do dražby, avšak do toho sa obul starosta a ten dal babke bezúročnú pôžičku. Babka splácala pôžičku obecnému úradu päťstotisíc korún, aby bol dlh vyplatený. O prevode sa dozvedeli náhodou v auguste 2020, kedy sesternica I. išla kupovať chatu. Akonáhle to spravili, prepísali tú nehnuteľnosť, odsťahovali sa do K.. Babka mala zlé stavy, nevie čo spravila. Oni vkuse klamú, si myslia, že sa ich bojíme. Babka mu od januára do mája 2020 vždy povedala iné meno a rozprávala mu nezmysly. Pokiaľ ide o tvrdenia žalobcov, že ako sa o babku starali, tak aj on môže tiež povedať, že sa staral, urobil som asi štyri nákupy. Babka všetko platila za nich. Babka mala výpadky. Raz vnímala dobre a potom splietala hlúposti. Musela byť vždycky pod dozorom. Oni na ňu však kašľali. Dňom spísania notárskej zápisnice sa odsťahovali. Keby babka povedala, že za života, že oni tu bývali, že preto im to dám, tak by som povedal, že dobre, že samozrejme, avšak to, čo sa stalo, to sa nerobí. S bratom žalovanej v 1. rade v roku 2012 až 2016 dokonca aj vymýšľali, ako by sme to vyriešili. Bol mladý, hlúpy, ale naozaj to vymýšľali tak, že Z. brat babku obalamutí, zmagorí, že by to na nich prepísala. Cítili averziu voči tete, čo už, človek rokmi dospieva. Naše cesty sa však rozišli. Teraz sa dozvedel, že to nakoniec spravili. V roku 2019, 2020 sa aj mami pýtal, že či nebude lepšie dať babku do domova. Mama to však odmietla. Kričala na mňa, že aj keby mala z roboty odísť a že Milke to nemá ani spomínať. On by to nezvládol. Mama mu stále plakala do telefónu, že to nezvláda. Dokonca jej nebohá povedala, že nie je jej dcéra. Žalovanej brat býva v tom rodinnom dome. On má dlhy všade od hlavy až po päty. Keby dom bol prepísaný na neho, tak je tam hneď napísaný desať tiarch a nikto z domu nemá nič. Mama s tetou chcú všetkým dobre, len nakoniec s nimi vybabrali. Za života babka stále hovorila, že za života nedá nič, keď umrie, nech sa dohodneme. Uviedol, že neverí, že by s nimi dobrovoľne išla a čosi podpísala. Niekedy debaty neboli konštruktívne a niekedy áno.

13. Z LV č. XXXX kat. úz. K. plynie, že žalobkyni v 1. a 2. rade a žalovaná v 1. rade sú zapísané ako podielové spoluvlastníčky k stavbe - rodinnému domu č. XXX, stojaceho na parc. č. XX/X v podieloch žalobkyni každá X/X-ina a žalovaná v 1. rade v X/X-inách.

14. Z LV č. XX kat. úz. K. plynie, žalobkyni v 1. a 2. rade a žalovaná v 1. rade sú zapísané ako podielové spoluvlastníčky k parc. U. č. XX/X, XX/X, XX/X, XX/X v podieloch žalobkyni každá X/XX-ina a žalovaná v 1. rade v X/XX-in

15. Výzvou zo dňa 15.8.2022 bola žalobkyňa v 2. rade zo strany žalovanej bola vyzvaná na ponuku odkúpenia nehnuteľnosti v podielovom spoluvlastníctve v sume 10 000 eur.

16. Výzvou zo dňa 22.09.2022 bola žalobkyňa v 2. rade zo strany žalovanej bola vyzvaná na ponuku odkúpenia nehnuteľnosti v podielovom spoluvlastníctve v sume 17 769,93 eur. Uvedená suma plynie zo znaleckého posudku F.. H. č. XX/XXXX.

17. Z uznesenia notára č.k. XxD XXX/XXXX-XX z 17.8.2022 plynie, že okruh dedičov po poručiteľke tvorili 3 dcéry, a to S. H. (žalobkyňa v 1. rade), D. N. (žalobkyňa v 2. rade) a S. H. (žalovaná v 2. rade).

18. Kúpna zmluva týkajúca sa prevodu predmetných nehnuteľností uzatvorená medzi nebohou V. N. ako predávajúcou a žalovanou v 1. rade ako kupujúcou bola spísaná do notárskej zápisnice notárom Z.. K. N XX/XXXX, Nz XXXXX/XXXX, J. XXXXX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX. Kúpna cena bola dohodnutá vo výške 1 eur. Z čl. VI Kúpnej zmluvy plynie, že kupujúci sa zaväzuje poskytnúť doživotné spolubývanie a spolu užívanie rodinného domu súp. č. XXX na parc. registra C KN XX/X (v obci K.) s príslušenstvom a súčasťami, a ako aj spoluužívanie ostatných nehnuteľností vedených na LV XX, LV XXXX kat. územie K., ktoré sú predmetom prevodu, ako aj poskytnúť primeranú pomoc v chorobe, starobe a iných prípadoch pre predávajúcu, bezplatne s tým, že predávajúca bude pomerne prispievať na náklady spojené s bývaním a užívaním týchto nehnuteľností (inkaso). Kupujúca sa zároveň zaväzuje nepreviesť predmet

prevodu, resp. nezriaďiť vecné bremeno, záložné právo, nájomnú zmluvu, pre tretiu osobu, bez súhlasu predávajúceho. Účastníci nežiadajú zapísať tento záväzok ako vecné bremeno.

19. Z messengerovej komunikácie plynie, že dňa 8.6.2020 bol žalovanej v 2. rade zaslaný list vlastníctva.

20. Zo znaleckého posudku č. 111/2024 znaleckej organizácie P. - znalecká organizácia psychiatrická spol. s.r.o. zo dňa 20.10.2024 vyplýva, že na základe zdravotnej dokumentácie, ktorú mal znalec k dispozícii, sa nedá preukázať, že by V. N., nar. XX.XX.XXXX, zomrelá X.X.XXXX dňa 19.5.2020 trpela takou duševnou poruchou alebo chorobou, alebo telesnou chorobou psychiatrickými príznakmi, ktoré by mala vplyv na jej rozpoznávacíe či ovládacie schopnosti pri uzatváraní kúpnej zmluvy, na jej schopnosť v plnom rozsahu porozumieť obsahu kúpnej zmluvy, na jej schopnosť v plnom rozsahu porozumieť následkom svojho konania, ktoré vyplývajú z podpisu kúpnej zmluvy. V zdravotnej dokumentácii sa vyskytujú diagnózy „iná depresívna porucha“ a „vaskulárna demencia bližšie neurčená“. Vzhľadom k tomu, že v diagnóze „vaskulárna demencia bližšie neurčená“ nie je upresnené, či sa jedná o demenciu ľahkú, stredne ťažkú alebo ťažkú, a v diagnóze všeobecného lekára „iná depresia“ nie je určené, či sa jednalo o depresiu ľahkú, stredne ťažkú alebo ťažkú, tak tieto informácie zo zdravotnej dokumentácie nie sú dostatočnými informáciami pre znalca. Naopak, v prepúšťacej správe z interného oddelenia (nebohá bola hospitalizovaná od 23.02.2020 do 10.03.2020) je uvedené, že P. test - teda test, ktorým sa zisťuje aj prítomnosť demencie - je negatívny, teda nebohá podľa tohto testu demencie nemala v čase hospitalizácie na internom oddelení. Nebohá nemala ani žiadne telesné ochorenia, ktoré by spôsobovali také psychiatrické príznaky, ktoré by mali nejaký forenzný význam v deň podpisu zmluvy nebohou, teda dňa 19.05.2020. Na základe štúdia spisu a zdravotnej dokumentácie je možné urobiť záver, že sa nedá preukázať, že by V. N., nar. XX.XX.XXXX, zomrelá X.X.XXX, dňa 19.5.2020, teda v deň podpisu kúpnej zmluvy, trpela na takú duševnú chorobu alebo poruchu, pre ktorú by nepochybne nebola schopná posúdiť následky uzavretia kúpnej zmluvy alebo nebola schopná ovládať svoje konanie.

21. Na zistený skutkový stav aplikoval § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 39, § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 38 ods. 2 CSP, § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych práv a iných práv k nehnuteľnostiam (Katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov. Zistený skutkový stav takto právne posúdil:

22. V prvom rade sa súd musí vyporiadať s aktívnou a pasívnou legitímáciou v konaní. Súd uznesením dvakrát pripustil rozšírenie žaloby o žalovaných, a mal za to, že okruh strán sporu bol kompletný, aby mohlo dôjsť k vecnému prejednaniu veci. Stranami sporu totiž boli všetky dedičky po poručiťke, a to žalobkyne v 1. a 2. rade a žalovaná v 2. rade, čo plynie z uznesenia notára č.k. XXD XXX/XXXX-XX z XX.X.XXXX. Rovnako stranami sporu na strane žalovaných bola účastníčka zmluvného vzťahu - kupujúca - žalovaná v 1. rade. Napokon stranou sporu sa pripustením ako žalovaný v 3. rade stal aj manžel žalovanej v 1. rade, nakoľko z obsahu spisu bolo zrejmé, že údaje v katastri nekorešponovali s realitou (§ 70 ods. 1 katastrálneho zákona), keďže uzavretím kúpnej zmluvy za trvania manželstva sa stali bezpodielovými spoluvlastníkmi žalovanej nehnuteľnosti obaja manželia bez ohľadu na to, kto bol ako kupujúci uvedený v kúpnej zmluve.

23. Žalobkyne v 1. a 2. rade odôvodňovali svoj návrh spochybnením duševnej spôsobilosti ich matky V. N. ako predávajúcej v čase podpisu kúpnej zmluvy zo dňa 19.5.2020, ktorou previedla predmetnú nehnuteľnosť na žalovanú v 1. rade (jej vnučku) ako kupujúcu, resp. že jej správanie bolo voči poručiťke manipulatívne.

24. Zo znaleckého posudku P. - znalecká organizácia psychiatrická spol. s.r.o. č. XXX/XXXX plynie záver, že na základe zdravotnej dokumentácie sa nedá preukázať, že by poručiťka V. N., nar. XX.XX.XXXX, zomr. X.X.XXXX dňa XX.X.XXXX trpela takou duševnou poruchou alebo chorobou, alebo telesnou chorobou s psychiatrickými príznakmi, ktorá by mala vplyv na jej rozpoznávacíe či ovládacie schopnosti pri uzatváraní kúpnej zmluvy, na jej schopnosť v plnom rozsahu porozumieť obsahu kúpnej zmluvy, na jej schopnosť v plnom rozsahu porozumieť následkom svojho konania, ktoré vyplývajú z podpisu kúpnej zmluvy.

25. I keď je to práve znalecký posudok z príslušného odboru, ktorý je základným dôkazným podkladom v konaní, v ktorom je posudzované, či predmetné právne konanie fyzickej osoby bolo urobené v duševnej poruche alebo nie, nezbavuje to ešte súd povinností, aby sa pri hodnotení dôkazov v zmysle

§ 191 CSP zaoberal úplnosťou a presvedčivosťou spracovaného posudku a tento dôkazný prostriedok spôsobom predvídaným v ustanovení § 191 CSP hodnotil s ďalšími dôkaznými prostriedkami a s prihliadnutím ku všetkému, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu tak, ako to správne poznamenali žalobkyne (porov. závery rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30Cdo/352/2008 zo dňa 6.8.2009, tiež rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30Cdo/3614/2009 zo dňa 21.12.2010).

26. Ani z vykonaného dokazovania výsluchom strán sporu, či svedkov nemožno dospieť k záveru, aby bola preukázaná skutočnosť, že poručiiteľka dňa 19.5.2020 bola postihnutá duševnou poruchou, ktorá ju robila na právne úkony neschopnou. Súd v tomto smere poukazuje najmä na skutočnosti plynúce z výsluchu žalobkýň v 1. a 2. rade, teda dcér poručiiteľky, ktoré s ňou boli v pravidelnom a osobnom kontakte, ktorý kontinuálne prešiel do opatrovania. Žalobkyňa v 1. rade totiž uviedla, že v roku 2020 to bolo normálnejšie, potom to malo rýchly spád. V decembri 2020 až v januári 2021 poručiiteľka nevedela, kto je. Rovnako uviedla, že prvé vážnejšie problémy vnímala, keď poručiiteľka bola u nej, to znamená od novembra 2020. Žalobkyňa v 2. rade uviedla, že prvé prejavy skrývania vecí si všimla od novembra 2019 a pristupovali k tomu ďalšie veci s tým, že zhromažďovanie (zamykanie a stráženie si vecí) vnímala, keď sa o ňu starala 24 hodín denne, teda od septembra 2020. Začala aj utekať, čo žalobkyňa v 2. rade datovala na zimu. Uviedla tiež, že najprv bola samostatná v tom smere, že niektoré veci vedela vykonať a niektoré jej už bolo potrebné povedať.

27. Svedkovia rovnako v tomto smere vypovedali o tom, že nebohá nebola orientovaná osobami, avšak ako napríklad plynie z výpovede svedka M. I., že predtým ako mala nebohá vývod (september 2020) mu hovorila normálne menom, komunikovala normálne. Rovnako z výpovede svedkyne S. I. I. plynie, že najprv ich nebohá nespoznávala, potom sa s ňou komunikácia dala nadviazať. Y. svedok O. H., ktorý obrábal polia u nebohej a bol tam každý druhý deň pri nej, uviedol, že tento sa nebohej vždy opýtal, či niečo nepotrebuje a táto vždy reagovala. Rovnako o tom, že debaty s babkou boli niekedy konštruktívne a niekedy nie, vypovedal aj svedok S. H..

28. Tieto skutočnosti majú význam pre posúdenie veci, nakoľko čas preskúmania duševnej poruchy sa musí viazať na čas vykonania právneho úkonu. Rovnako je potrebné aj skúmanie, či osoba náhodou nekonala v tzv. jasnom okamihu (lucida intervalla). Ale ako už bolo vyššie uvedené existencia duševnej poruchy u nebohej, ktorá by mala vplyv na jej rozpoznávacie či ovládacie schopnosti pri uzatváraní kúpnej zmluvy, na jej schopnosť v plnom rozsahu porozumieť obsahu kúpnej zmluvy, na jej schopnosť v plnom rozsahu porozumieť následkom svojho konania, ktoré vyplývali z podpisu kúpnej zmluvy, nebola v konaní preukázaná.

29. V danom prípade, ako to vyplýva z obsahu spisu, vyhodnotiac všetky vykonané dôkazy nie je možné bez akýchkoľvek pochybností dospieť k záveru, že nebohá V. N. ako predávajúca napadnutý právny úkon učinila v duševnej poruche. Z pohľadu žalobkýň okolnosti prejednávaneho prípadu (tým, že o prevode sa poručiiteľka nikomu nezmenila), jej zdravotný stav, teda zdravotné problémy, ktoré mohli spôsobovať aj zmenu správania poručiiteľky, môžu síce vyvolávať pochybnosti o právnom úkone, avšak tieto všetky skutočnosti hypotézu právnej normy podľa § 38 ods. 2 OZ nepotvrdzujú a ide skôr o indície. Na základe uvedeného nie je možné urobiť vysloviť bezpečný (ani pravdepodo záver o tom, že poručiiteľka konala v duševnej poruche, ktorá ju robila na daný úkon nespôsobilou. Je tomu tak najmä s ohľadom na vyjadrenie žalobkyne v 1. rade, že prvé vážnejšie problémy si všimla v novembri 2020 a rovnako žalobkyňa v 2. rade uviedla, že poručiiteľka bola aj samostatnou, s tým, že utekanie poručiiteľky (ako vážny znak psychických problémov) datovala v zime, pričom namietaný právny úkon bol urobený dňa 19.5.2020, čo je deň, ktorý časovo predchádza okamihu, kedy žalobkyne vnímali a vypovedali aj o konkrétnostiach vo vzťahu k zhoršeniu psychického stavu poručiiteľky.

30. Ďalej súd I. inštancie poukázal na judikatúru najvyšších súdnych autorít, a to rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Cdo/244/2018 zo dňa 27.06.2019 a uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. III. ÚS 412/2016 zo dňa 21.06.2016.

31. Ako bolo vyššie naznačené súd prihliadal k účelu právneho úkonu, k okolnostiam, za ktorých k nemu došlo a následnému chovanie tých, kto úkon realizovali a dospel k záveru, že simulácia právneho úkonu nebola v konaní preukázaná. Z objektívnych dôvodov nemohla byť v konaní vypočutá predávajúca, ale kupujúca a svedkovia tohto úkonu (žalovaní v 1. a 3. rade a svedok S. H.) vypočutí boli a títo v zhode

uviedli, že motiváciou k uzavretiu kúpnej zmluvy bola tá skutočnosť, že predávajúca mala byť nahnevaná na svoje dcéry (žalobkyne), ktoré ju mali chcieť zbaviť svojprávnosti, o čom jej mala povedať jej obvodná lekárka. Žalobkyne v 1. a 2. rade túto z výsluchov vyplývajúcu skutočnosť nepopreli ani na jej popretie nenavrhlí vykonanie žiadnych dôkazov, resp. v tomto smere vypočúvaným osobám otázky nepoložili. Navyiac po zistení (jún 2020), že došlo k prevodu vlastníckeho podielu na žalovanú v 1. rade, žalobkyne ako dcéry poručiťky svoju matku (poručiťku) sa na túto tému nerozprávali. Poručiťka pritom v tom čase žila v rodinnom dome v K. a dennodennú starostlivosť si nevyžadovala, to bolo až od septembra 2020 a spôsobené to nebolo vážnymi psychickými problémami, ale v dôsledku vážnej operácie hrubého čreva (stoma).

32. Z výsluchu žalovanej v 1. rade a žalovaného v 3. rade plynie, že kúpna cena mala byť uhradená napriek tomu, že do konania nebolo predložené potvrdenie o uhradení kúpnej ceny. Nad rámec uvedeného súd poukazuje na to, že aj samotná okolnosť prípadného neuhradenia kúpnej ceny (prípadnej jej časti) nespôsobuje neplatnosť kúpnej zmluvy, ale existenciu záväzku predávajúcej voči kupujúcej, ktorý ostáva súdom vymáhateľný.

33. V súvislosti s argumentáciou žalobkýň, že došlo k manipulatívne správaniu zo strany žalovanej v 1. rade voči poručiťke súd posudzoval v intenciách skutkových tvrdení a navrhnutých dôkazov, či nešlo o tzv. „úžernú“ zmluvu, ktorú napriek tomu, že ju právna úprava nepozná, možno subsumovať pod právny úkon odporujúci dobrým mravom.

34. Ďalej poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 30Cdo/1180/2010 z 30. marca 2011.

35. Z uvedené plynie záver, že dojednanie o kúpnej cene nie je ničím limitované, avšak nesmie k uvedenému pristúpiť ďalšia okolnosť, a tou je zneužitie druhej zmluvnej strany najmä v dôsledku jej ľahkovážnosti, slabomyseľnosti, tiesne, stavu rozrušenia alebo neskúsenosti.

36. V tomto smere podrobné skutkové tvrdenia žalobkýň síce absentujú, no tieto skutočnosti neboli zistené ani výsluchmi jednotlivých svedkov. Iba samotná skutočnosť, že o existencii prevodnej zmluvy jej zmluvné strany mlčali, resp. že sa poručiťka mala vyjadrovať, že za života nič nikomu nedá, nepreukazuje, že došlo k zneužitiu poručiťky zo strany žalovanej v 1. rade. Naopak ako plynie z vykonaného dokazovania k uzavretiu kúpnej zmluvy došlo 19.5.2020 a o jej existencii sa žalobkyne dozvedeli v júni 2020 od svedka M. I., pričom s touto skutočnosťou poručiťku nekonfrontovali, nedopytovali sa jej na dôvody, prečo tak učinila, napriek tomu, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že vážnejšie psychické problémy vnímali v zime 2020.

37. Keďže súd nemal za preukázané žiadnu okolnosť majúcu za následok neplatnosť kúpnej zmluvy, žalobu ako nedôvodnú zamietol.

38. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

39. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

40. O nároku na náhradu trov konania vo vzťahu k žalobe súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že procesne úspešným žalovaným v 1. až 3. rade priznal voči žalobkyňami v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške náhrady ktorých konania rozhodne súd až po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa súd nezistil, pričom samotná okolnosť, že strany sporu sú rodinnými príslušníkmi, nie je takou okolnosťou, na základe ktorej samotnej by súd úspešným žalovaným náhradu trov konania nemal priznať.

41. Proti rozsudku súdu I. inštancie podali žalobkyne odvolanie, a to z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) Civilného sporového poriadku. V podanom odvolaní uvádzali, že výpovede svedkov, ktorých navrhli sa zhodujú v jednom zásadnom tvrdení. Tým je, že ich nebohá mama roky odmietala akékoľvek rozdelenie jej majetku počas svojho života. Je zjavné, že toto jej presvedčenie, ktoré bolo dlhodobé a

konzistentné nemalo nič spoločné s akýmkoľvek zhoršením jej zdravotného stavu, a teda bolo v konaní preukázané, že tento svoj postoj vyjadrila určito, zrozumiteľne a vážne.

42. To či v rámci výpovedí žalobcov ako strán, alebo svedkov, podľa názoru súdu vyvstali chronologické nejasnosti znamená len to, že každý vypovedal spontánne vlastnými slovami. Podstatný je ich obsah a ten ako uvádzajú, bol konzistentný.

43. Ako uviedla žalobkyňa v I. rade pri svojom výsluchu z 20.9.2023: „To, že nebude s majetkom disponovať nám hovorila pri každom sedení, keď boli meniny, narodeniny, oslavy. Vetu, že dokiaľ budem žiť, nič nedám, si budem pamätať navždy.“

44. Súd v bode 45. odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol, že z výsluchu svedkov vyplynulo, že predávajúca mala byť nahnevaná na nás ako svoje dcéry, keď sa od svojej obvodnej lekárky mala dozvedieť o ich záujme zbaviť ju svojprávnoti. Táto fantasmagória nebola prezentovaná S. H., ako sa v rozsudku uvádza. Vo svojej výpovedi to spomenuli žalovaní v I. a III. rade. Žalobkyne nerozumejú v tomto smere, z akého dôvodu túto informáciu súd pomenoval ako skutočnosť, ktorú mali poprieť.

45. V zmysle § 151 ods. 2 CSP majú povinnosť poprieť skutočnosti, ktoré sa týkajú ich vlastného konania alebo vnímania. Tu žalovaní vniesli do konania tvrdenia, ktoré mali vzísť z konverzácie medzi našou mamou a jej lekárkou. Oni toho účastné neboli. Za tých okolností, aby sa jednalo o skutočnosť, a dokonca aj o nespornú, žalovaní boli povinní toto svoje tvrdenie dokázať. To sa nestalo. Dokonca ho ani nijakým ďalším spôsobom nešpecifikovali. Z pohľadu procesnej obrany žalovaných sa táto informácia javí ako zásadná pre ospravedlnenie zabezpečenia notára a logistiky pre nebohú mamu žalobkyň.

46. Na základe vyššie uvedeného nie je možné týmto tvrdeniam žalovaných prisúdiť ani len elementárnu mieru pravdivosti a súd sa tak týmto nemal vôbec zaoberať.

47. Naopak, žalovaní nepopreli takmer žiadne tvrdenia žalobkyň, o ktorých vypovedali ony alebo ostatní svedkovia, čo im nebolo v napadnutom rozsudku nijak vytknuté.

48. Je síce pravdou, že znalecký posudok č. XXX/XXXX z XX.XX.XXXX nedal jednoznačné odpovede na otázky ohľadne nedostatku rozpoznávacích schopností našej mamy v čase uzavretia spornej kúpnej zmluvy, ale z dôvodovej časti uvedenej v čl. 4 vyplýva, že demenciou trpela. Znalecká organizácia ale nebola nado všetku pochybnosť schopná dostatočne určiť jej „hĺbku“, nakoľko takéto záznamy sa v lekárskejších správach neuvádzali.

49. V tejto súvislosti ale už táto samotná diagnóza spolu s nižšie popísaným vopred uváženým konaním žalovaných v I. a II. rade dáva najavo, že sa jednalo o celý rad nelogických excesov, ktoré žiadnym spôsobom nezapadali do rámca štandardného správania sa mamy žalobkyň.

50. Ako uviedla žalobkyňa v II. rade pri jej výsluchu 20.9.2023, ich mama brala lieky na demenciu už od februára roku 2020, teda 3 mesiace pre sporným právny úkon prevodu vlastníckych práv k nehnuteľnostiam.

51. Formálnym argumentom pre tvrdenie žalobkyň o neplatnosti kúpnej zmluvy k nehnuteľnostiam, uzavretej dňa 19.5.2020 medzi nebohú V. N. a žalovanou v I. rade bolo dojednanie kúpnej ceny 1,- € splatnej po jej podpise. Podľa ich názoru sa jedná o zastretý právny úkon, ktorý vykazuje znaky darovacej zmluvy.

52. Táto okolnosť je podstatná v nadväznosti na čl. VI kúpnej zmluvy, v ktorej žalovaná v I. rade presvedčila predávajúcu, že jej poskytne primeranú pomoc v chorobe, starobe a iných prípadoch. Ak by sa jednalo o darovaciu zmluvu, v zmysle § 630 OZ by nesplnenie tohto záväzku mohlo predstavovať legálny dôvod žiadosti o vrátenie daru.

53. V predmetnej kúpnej zmluve sa naopak žiadna klauzula dávajúca kupujúcej možnosť od zmluvy odstúpiť, ak sa prehlásenia žalovanej v I. rade ukážu ako nepravdivé, nenachádza. V tejto súvislosti to žalovaná v I. rade využila ako argument proti žalobe, kedy uviedla: „Žalovaná má za to, že vážnu

vôľu k vykonanému prevodu u poručiťky potvrdzuje aj to, že až do času svojej smrti od kúpnej zmluvy neodstúpila, prípadne vlastnícke právo nežiadala vrátiť."

54. Žalobkyne to považujú za cynické vyjadrenie s ohľadom na to, že v zmysle kúpnej zmluvy predávajúca takéto právo vôbec nedostala.

55. Podaním z 2.10.2023 žalobkyne písomne navrhli, aby žalovaná v I. rade predložila dôkaz o zaplatení kúpnej ceny 1,- € ich mame. Tento úplne odignorovala a žiadnym spôsobom sa k nemu nevyjadřila.

56. Súd pri posúdení uzavretia kúpnej zmluvy v rámci prípadných rozporov s dobrými mravmi odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo 244/2018, z 27.6.2019. Z neho vyplýva, že sama skutočnosť, že účastníci kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti sa pri jej uzavretí dohodli na kúpnej cene 1 €, bez ďalšieho nesignalizuje porušenie dobrých mravov. Taktiež sa v jeho odôvodnení ale uvádza, že „posúdenie, či dojednanie príliš nízkej kúpnej ceny, pri ktorom dochádza k „zvlášť hrubému nepomeru medzi plnením a protiplnením pri kúpe nehnuteľnosti“, je alebo nie je v rozpore s dobrými mravmi, závisí v každej veci na individuálnych skutkových okolnostiach týkajúcich sa predovšetkým vzájomného vzťahu zmluvných strán. Súlad právneho úkonu s dobrými mravmi treba preto posudzovať vždy komplexne, so zreteľom na konkrétnu situáciu účastníkov úkonu, s prihliadnutím na všetky rozhodujúce okolnosti."

57. V tomto prípade, ale správanie žalovaných v I. a III. rade považujú žalobkyne za hanebné ako voči ich mame, tak voči nim. Tí ju totiž

- bez upovedomenia ostatných rodinných príslušníkov odviezli k notárovi
- žalovaný v III. rade hoci tam bol prítomný, ako manžel kúpnu zmluvu neuzavrel
- žalovaná v I. rade prisľúbila našej mame pomoc v chorobe a starobe, čo nikdy nespĺnila, keď sa zdravotný stav ich mamy začal fyzicky zhoršovať, žalovaní v I. a III. rade spoločnú domácnosť s ňou opustili
- žalovaná v I. rade nikdy kúpnu cenu našej mame nezaplatila
- žalovaní v I. a III. rade nikomu z rodinných príslušníkov nepovedali o prevode vlastníckych práv k nehnuteľnostiam našej mamy
- ani po ich zistení, že sa tak stalo s nami odmietla žalovaná v I. rade na túto tému komunikovať a vyhýbala sa tomu až do momentu reakcie na podanú žalobu

58. Správanie sa žalovaných v I. a III. rade svedčí nepochybne o tom, že od počiatku jednali nečestne na úkor žalobkýň ako priamych potomkov ich mamy, o ktorú sa do jej smrti starali. To sú tie okolnosti, na ktoré podľa ich názoru apeloval najvyšší súd v citovanom rozhodnutí a posudzovať kúpnu zmluvu reštriktívne iba s ohľadom na kúpnu cenu nie je vôbec namieste.

59. Dokonca sú názoru, že práve vyššie uvedené preukázané skutočnosti dostatočne odôvodňujú posúdenie kúpnej zmluvy ako „úžernej“ tak, ako ju súd popísal v článku 48 odôvodnenia napadnutého rozsudku.

60. Navrhli napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu I. inštancie na ďalšie konanie.

61. K podanému odvolaniu vyjadrili sa žalovaní listom zo dňa 03.03.2025, v ktorom uviedli, že žalovaní v I. až 3. rade, považujú odvolaním napadnutý rozsudok za správny a spravodlivý. Súd prvej inštancie po vykonaní všetkých navrhovaných dôkazov dospel podľa názoru žalovaných v I. až 3.rade k správnym skutkovým zisteniam a vyvodil z nich správne právne závery. Podľa názoru žalovaných v I. až 3.rade, odvolanie je vedené ziskuchtivosťou žalobkýň v I. a 2.rade a popieraním poslednej vôľe ich matky. Tvrdenie, že matka žalobkýň v I. a 2.rade roky odmietala akékoľvek rozdelenie jej majetku počas jej života je irelevantné, lebo žiadnym spôsobom samé o sebe aj keby bolo pravdivé, nemôže viesť k záveru, že právny úkon alebo by bol v rozpore so zákonom. Žalobkyne v I. a 2.rade si neuvedomujú, že práve táto ich ziskuchtivosť mohla viesť k zmene rozhodnutia ich matky, pre urobenie právneho úkonu o prevode vlastníckeho práva, tak ako to urobila.

62. Žalobkyne v I. a 2.rade sa dokonca neštítia v odvolaní spochybňovať znalecký posudok č. XXX/XXXX, hoci k nemu nemali žiadne námietky a preto pri uplatnení zásady koncentrácie, takéto námietky by nemali byť vôbec brané do úvahy. Podľa názoru žalovaných I. až 3.rade, znalecký posudok bol spracovaný bezchybne a jeho záver zodpovedá ustálenej judikatúre, uvedenej napríklad v Zborníku IV.,

ročník 1970, na strane 456, kde je uvedené, že zistenie neplatnosti právneho úkonu podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka, vyžaduje bezpečné zistenie, že účastník právneho úkonu, nedokáže posúdiť následky svojho konania alebo svoje konanie ovládnuť a je vylúčené takýto záver o konaní v duševnej poruche urobiť, iba na základe pravdepodobnosti, či skutkových okolnosti, ktoré v tomto smere nie sú dôvodom pre celkom jednoznačný skutkový záver.

63. Žalovaní v I. až 3. rade majú za to, že znalecký posudok ani len nenaznačil, že zo strany nebohej mohlo ísť o neplatný právny úkon pre duševnú chorobu alebo poruchu, hoci sa to žalobkyniam v I. a 2. rade, nepáči. Pokiaľ ide o znova napádanú cenu 1€ z dôvodu hospodárnosti, žalovaní v I. až 3. rade poukazujú na svoje doterajšie vyjadrenia v tomto konaní.

64. Na záver žalovaní v I. až 3. rade považujú za podstatné odvolaciemu súdu zdôrazniť, že žalobkyne v I. a 2. rade sa účelovo vyhýbajú skutočnostiam, ktoré vyplývajú z výpovede notára, ktorý pri spísaní právneho úkonu nie je iba mlčiacim subjektom, ale naopak subjektom, ktorý z titulu svojej funkcie berie do úvahy aj to, či osoba s ktorou právny úkon spisuje, koná racionálne so znalosťou veci a či v jej konaní nie sú prvky, ktoré by mohli svedčiť o tom, že jej vôľa nie je vážna, alebo bez omylu. Notár v celom rozsahu potvrdil, že žiadne skutočnosti, ktoré by ho viedli k pochybnosti o spôsobilosti nebohej vykonať právny úkon nezistil a preto ho vykonal.

65. Z výpovede žalobkýň v I. a 2. rade vyplýva, že o prevodnej zmluve ešte za života nebohej mali vedomosť, avšak žiadnym spôsobom ju s touto skutočnosťou nekonfrontovali a nekonfrontovali ani žalovaných v I. až 3. rade, čo možno vysvetliť aj tým, že si boli vedomí spôsobilosti svojej matky na takýto úkon, pričom pri jeho namietaní ešte za života matky, bolo možné jej spôsobilosť overiť jednoduchšie, ako po jej smrti.

66. Žalovaní v I. až 3. rade teda majú za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je komplexné, reagujúce správne na všetky skutočnosti, ktoré sa v obdobných prípadoch berú na vedomie a preto navrhujú, aby odvolací súd, rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil a zaviazal žalobkyne v I. a 2. rade na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

67. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379, § 380 ods. 1, 2 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 (a contrario) CSP rozsudok okresného súdu podľa § 377 ods. 1, 2 CSP potvrdil ako vecne správny. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu I. inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa po odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplní na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, že okresný súd vykonal všetky potrebné dôkazy, vyvodil z nich správne skutkové zistenia, dôkazy vyhodnotil jednotlivo ako aj vo vzájomných súvislostiach a takto zistený skutkový stav aj náležite posúdil podľa relevantných právnych noriem vzťahujúcich sa na danú vec. Súd dal odpoveď na všetky podstatné otázky, ktoré sa vzťahujú k posúdeniu uplatneného nároku žalobkýň.

68. Po oboznámení sa s obsahom spisu, ako aj napadnutým rozhodnutím okresného súdu odvolací súd konštatuje, že rozhodnutie okresného súdu je vecne správne, rozhodnutie je nielen dostatočne podrobné a presvedčivé, ale i jasné a zrozumiteľné a logickým spôsobom sa vysporiadava so všetkými relevantnými otázkami a aspektmi, teda spĺňa zákonné kritéria odôvodnenia uvedené v ustanovení § 220 ods. 2 CSP a je aj v súlade s relevantnou rozhodovacou praxou súdov Slovenskej republiky, ako aj príslušnou judikatúrou. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Okresný súd neporušil právo na spravodlivý proces, pretože v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť, alebo okolnosť tak ako to namieta žalobca vo svojom odvolaní. Naopak, okresný súd ich správnym spôsobom posúdil, a v celom rozsahu aj náležite vyhodnotil rešpektujúc formálnu logiku. Okresný súd sa zaoberal všetkými podstatnými námietkami strán sporu a vo veci rozhodol spravodlivo a zákonne.

69. Z vyššie uvedených dôvodov považoval odvolací súd za zákonný a správny aj súvisiaci výrok o trovách konania, ktorý súvisel s úspechom žalovaných v konaní pred súdom I. inštancie.

70. „Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.“ (Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16.11.2011 sp. zn. 6Cdo 145/2011)

71. Ako vyplýva z judikatúry Ústavného súdu SR, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu, teda k porušeniu práva na spravodlivý proces (uznesenie Ústavného súdu SR z 08.06.2006 sp. zn. I.ÚS 188/06).

72. Na doplnenie rozsudku súdu I. inštancie k podstatným odvolacím námietkam žalobkyň, odvolací súd uvádza:

73. Odvolací dôvod podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f/ CSP, na ktorý poukazujú odvolatelia, je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Dôsledkom toho je, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli, alebo neboli stranami prednesené, prípadne, že neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané alebo vyplynuli z prednesov strán. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

74. Odvolatelia v odvolaní vychádzajú z odlišných skutkových záverov než súd prvej inštancie a robia z vykonaných dôkazov vlastné skutkové závery týkajúce sa dôvodnosti žaloby. Za skutkové zistenia, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, sa považuje taký výsledok hodnotenia dôkazov súdom, ktorý nezodpovedá postupu vyplývajúcemu z ustanovenia § 191 CSP. Podľa citovaného ustanovenia hodnotí súd dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie v prípade, ak by zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplynuli, ani inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli v konaní najavo, prípadne preto, že pri hodnotení dôkazov, poprípade poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti je logický rozpor alebo ak hodnotenie dôkazov odporuje ustanoveniam § 192 - § 194 CSP. Odvolacím dôvodom podľa cit. zák. ust. totiž možno napadnúť výsledok činnosti súdu pri hodnotení dôkazov, na ktorého nesprávnosť je možné usudzovať len zo spôsobu, ako k nemu súd dospel. Ak nie je možné súdu prvej inštancie v tomto smere vytknúť žiadne pochybenie, nie je možné ani polemizovať s jeho skutkovými závermi.

75. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP o nesprávnom právnom posúdení veci odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Treba uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci (omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav) je síce relevantným odvolacím dôvodom, ale v danom prípade táto námietka nie je opodstatnená, pretože súd prvej inštancie jasne a dostatočne vysvetlil právne dôvody, pre ktoré žalobu zamietol. Napokon polemika o nesprávnosti súdom prvej inštancie vysloveného právneho záveru pre odlišné skutkové závery vyvodzované odvolateľmi, pričom odvolateľmi namietaná nesprávnosť vytvorenia skutkového základu nie je daná, sama o sebe nie je presvedčivou bázou pre konštatovanie vecnej nesprávnosti rozsudku súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie správne právne vec posúdil.

76. Podľa uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24. júna 2010, sp. zn. 5Obo 52/2010: „ Ak chce byť žalobca v spore úspešný, musí v žalobe uviesť skutočnosti odôvodňujúce ním uplatňovaný nárok voči

žalovanému. O týchto skutočnostiach je povinný poskytnúť tzv. plný dôkaz. To je výraz, ktorým právna teória označuje dôkaznú situáciu, kedy procesná strana v plnej miere, bez akýchkoľvek pochybností preukáže svoje skutkové tvrdenie a súd je povinný z týchto skutočností pri svojom rozhodnutí vychádzať. Vzhľadom na to, že v civilnom práve Slovenskej republiky platí princíp voľného hodnotenia dôkazov, závisí od úvahy súdu, či žalobca poskytol plný dôkaz o skutočnostiach, na ktorých zakladá svoj nárok, alebo či žalovaný poskytol plný dôkaz o skutočnostiach zakladajúcich námietku. To isté platí aj pri hodnotení protidôkazu, pričom by sa malo uplatňovať pravidlo, že ak jedna strana v dôsledku predloženia protidôkazu úspešne vyvráti alebo sponchybní tvrdenie protistrany, nemôže súd považovať takéto tvrdenie vo svojom rozhodnutí za dokázané.

77. V tomto smere dôkazné bremeno preukázať okolnosti svedčiace záveru o neplatnosti právneho úkonu kúpnej zmluvy zaťažovalo žalobkyne.

78. V súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov, súd I. inštancie posúdil vykonané dôkazy tak, že priznal väčšiu dôkaznú váhu dôkaznému reťazcu pozostávajúceho z vykonaných dôkazov, predloženého znaleckého posudku, výsluchu svedkov písomných listín, z ktorých kontextu bolo ustálené, že žalobkyne nepreukázali neplatnosť kúpnej zmluvy z dôvodu duševnej choroby alebo poruchy, ktorá by predávajúcu činila neschopnou na taký úkon. To malo za následok neunesenie dôkazného bremena tohto tvrdenia žalobkýň. Svoje úvahy o vyhodnotení dôkaznej situácie a zistenom skutkovom stave súd riadne odôvodnil, pričom zdôvodnil aj to, z čoho vychádzal pri ustálení skutkového stavu rozhodovanej veci.

79. Odvolací súd uvádza, že dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo (§ 191 ods. 1 CSP). Hodnotením dôkazov je činnosť súdu (teda jeho procesný postup), pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov.

80. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97).

81. Na základe uvedeného, keďže žalobkyne nepredložili v konaní také dôkazné návrhy, ktorý by účinne preukázali neplatnosť právneho úkonu neunesli v konaní dôkazné bremeno a súd rozhodol v prospech žalovaných.

82. Pokiaľ ide o ďalšie odvolacie dôvody, odvolací súd nezistil ich dôvodnosť. Pokiaľ v podanom odvolaní poukazovali žalobkyne na skutočnosti týkajúce sa rozhodnutia ich nebohej matky nedisponovať s majetkom, k tomuto odvolací súd uvádza, že tieto skutočnosti neboli pre rozhodnutie vo veci podstatnými. Preukazujú len motiváciu nebohej matky na dispozíciu s vlastným majetkom. Ochota disponovať s vlastným majetkom sa počas života môže rôznym spôsobom meniť. Je len prirodzenou súčasťou ľudskej povahy, že človek svoje rozhodnutia môže aj zmeniť, a to dokonca na dennej báze. Predchádzajúce vyjadrenia nebohej, či bude alebo nebude počas života majetkom disponovať, neboli podstatné pre rozhodnutie vo veci. Podstatným pre rozhodnutie vo veci bola skutočnosť, či v čase uskutočnenia právneho úkonu (kúpnopredajnej zmluvy) predávajúca bola v stave takom, že netrpela duševnou chorobou alebo poruchou, ktorá by mala vplyv na jej rozpoznávaciu alebo ovládaciu zložku a ktorá by činila tento právny úkon neplatným. Tieto skutočnosti v konaní preukázané neboli.

83. Pokiaľ žalobkyne poukazovali na dojednanie kúpnej ceny vo výške 1 eura v kúpnej zmluve uzatvorenej dňa XX.XX.XXXX medzi neb. V. N. a žalovanou v 1. rade, pričom podľa ich názoru sa jedná o neplatnú kúpnu zmluvu, pretože sa jedná o zastretý právny úkon, ktorý vykazuje znaky darovacej zmluvy, k tomu odvolací súd poukazuje na ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, konkrétne na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp.zn. 3Cdo/244/2018 zo dňa 27.06.2019, v ktorom dovolací súd uviedol túto právnu vetu: „Zvlášť hrubý nepomer medzi plnením a protiplnením pri kúpe nehnuteľností sám o sebe (bez existencie ďalších okolností) nespôsobuje absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 v spojení s § 39 Občianskeho zákonníka.“

84. Účastníci kúpnej zmluvy nie sú viazaní alebo obmedzovaní pri dojednávaní výšky kúpnej ceny, ktorá nie je upravená cenovým predpisom (zákonom č. 18/1996 Z.z. o cenách). Neprieči sa preto zákonu, pokiaľ si účastníci kúpnej zmluvy, v prípade, na ktorý sa nevzťahuje cenová regulácia, dojednávajú kúpnu cenu vo výške, ktorá je buď vyššia alebo nižšia ako cena obvyklá (trhová). V rámci zmluvnej voľnosti nie je v týchto prípadoch právnym poriadkom zakázané ani dojednanie príliš nízkej kúpnej ceny (laesio enormis), resp. dojednanie, pri ktorom je zvlášť „hrubý nepomer medzi plnením a protiplnením“ pri kúpe nehnuteľností. Samotná skutočnosť, že účastníci kúpnej zmluvy si dohodli príliš nízku kúpnu cenu (v danom prípade 1 euro), nepredstavuje rozpor so zákonom a nezakladá absolútnu neplatnosť tohto právneho úkonu v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s dobrými mravmi.

85. Aj v tomto prípade podľa názoru odvolacieho súdu nemožno hovoriť o neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu dojednania kúpnej ceny vo výške 1 eura, pretože podľa názoru odvolacieho súdu je potrebné hodnotiť aj skutočnosť, že žalovaní poskytovali osobnú starostlivosť osobe staršieho veku, s náročnými diagnózami, potrebou zvláštnej starostlivosti vzhľadom na tieto ochorenia a aj túto skutočnosť je potrebné hodnotiť v kontexte dojednania kúpnej ceny. Odvolací súd sa nestotožňuje s tvrdením odvolateľiek, ktoré považujú správanie žalovaných v 1. až 3. rade za hanebné voči alebo jej matke. Takéto skutočnosti z vykonaného dokazovania nevyplývajú, jedná sa o subjektívne pocity žalobcov.

86. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov je rozhodnutie súdu I. inštancie, vrátane jeho výroku o trovách konania vecne správne, a preto ho odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

87. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 256 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní úspešnou stranou sporu bola strana žalovaných. Preto odvolací súd rozhodol tak, že žalovaným priznal voči žalobcom náhradu trov odvolacieho konania.

88. Tento rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).